

Eesti keel

1. klass

SUULINE KEELEKASUTUS

Kuulamine

- Eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi;
- toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi;
- kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuulnud lause, jutu sisu:

Kõnelemine

- teab, et sõnadel on lähedase või vastandtäendusena sõna ja nimetab neist mõningaid;
- väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab;
- jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust;
- koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu,
- esitab luuletust peast.

LUGEMINE

- Tunneb häälik-tähelest vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt;
- mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu;
- vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud;
- mõtleb jutule alguse või lõpu;
- on lugenud mõnda oma lugemisioskusele sobivat lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...).

KIRJUTAMINE

Kirjatehnika

- Kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutata- takse ning sõnas õigesti seostatakse;
- kirjutab tahvlilt ära kirja;
- täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga;

Kirjalik tekstiloomine

- koostab näidise järgi kutse;
- kirjutab jutu pildi, pildiseeria ja küsimuste järgi;
- kirjutab lükkümbertustust.

Õigekeelsus

- eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset;
- kirjutab omasõnade algusesse k, p, t;
- kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid;
- teab, et lause lõpeb punktiga;
- teab, et lause alguses, inimeste, loomade, kohanimedes kasutatakse suurt algustähte;
- kirjutab õigesti oma nime.

Eesti keel

2. klass

SUULINE KEELEKASUTUS

Kuulamine

- Eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi;
- kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil;
- koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil; Kõnelemine
- kasutab kõnes terviklauseid;
- teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu;
- väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust;
- annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu;
- koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu;
- vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel;
- esitab luuletust peast.

LUGEMINE

- Loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu;
- mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu;
- vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele;
- leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel;
- tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna;
- kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi;
- on lugenud vähemalt nelja oma lugemisotkule sobivat lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi.

KIRJUTAMINE/KIRJATEHNIKA

- Kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid;
- kirjutab tahvlilt või õpikust ära;
- täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga.

Kirjalik tekstiloome

- koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate;
- kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;

Õigekeelsus

- eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit;
- kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse;
- märgib kirjas õigesti täishäälikuid;

- teab peast võõrtähtedega tähestikku;
- alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga;
- kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes; • kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kellela? milleta?);
- kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausetena).

Eesti keel

3.klass

SUULINE KEELEKASUTUS

Kuulamine

- Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi.

Kõnelemine

- väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid;
- vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi;
- avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;
- annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi;
- jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu;
- leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;
- esitab luuletust peast.

LUGEMINE

- Loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;
- loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;
- töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta;
- eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;
- tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja;
- on lugenud läbi vähemalt neli eesti või väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust;
- teab nimetada mõnd lastekirjanikku.

KIRJUTAMINE

Kirjatehnika

- Kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga;
- kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrekselt paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;

Õigekiri

- valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu;
- märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid;

- teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses;
- kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed; Tekstiloome
- piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;
- kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna);
- koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.

Inglise keel

3. klass

- Saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest.
- Kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks.
- Reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele.
- On omandanud algsed teadmised õpitava keele maast ja kultuurist.
- Suhtub positiivselt võõrkeele õppimisse.
- Kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist, võrdlemist) võõrkeele õppimiseks.
- Oskab õpetaja juhendamisel töötada individuaalselt, paaris ja rühmas.

Keeleoskuste tase 3. klassi lõpus:

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
A1.2	A1.1	A1.2	A1.1

Kunstiõpetus

1. klass

- Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning edastab sündmusi ja nähtusi fantaasia järgi.
- Tegutseb õpetaja juhendamisel ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega, jutustab loo oma tööst.
- Leiab kujutatava iseloomulikke tunnuseid ning toob esile peamise, tutvub värvide koosmõjuga. Oskab organiseerida pildi pinda. Väljendab meeleolu värvidega.
- Tutvub lihtsamate joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtete ja tehnikatega.
- Vaatleb igapäevaseid tarbeesemeid ning teab nende otstarvet; märkab säästva kasutamise võimalusi; tutvub meedia ja reklaami olemusega inimese igapäevaelus.
- Külatab lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte; tutvub ainealaste mõistetega.

Kunstiõpetus

2. klass

- Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.
- Tegutseb enamasti iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega, võrdleb oma ja kaaslaste töid, oskab välja tuua erinevaid lahendusi.
- Vaatleb esemete ja olendite peamisi tunnuseid ning kujutab neid omal viisil. Õpib tundma värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni. Tutvub põhivärvidega ning nende tulemusel saadavate 2. astme värvidega.
- Tutvub lihtsamate joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtete ja tehnikatega.
- Tutvub ruumide ja keskkondade sisustus-ja kujunduselementidega; märkab erinevaid kunstide koosesinemisi kommunikatsiooni-ja meediakeskkonnas.

Kunstiõpetus

3. klass

- Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.
- Tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega, kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.
- Leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni.
- Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.
- Uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid; märkab säästva kasutamise võimalusi; arutleb meedia ja reklaami mõju üle igapäevaelus.
- Tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, osaleb õppekäikudel kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid

Kunstiõpetus

4. klass

- Tunnetab oma kunstivõimeid ja –huve.
- Väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, loovülesandeid lahendades kavandab.
- Osaleb loovates ja uurimuslikes rühmatöodes tegutsedes ühise tulemuse nimel.
- Kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi.
- Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto jne).
- Väärtustab paikkondlikku kultuuri ja kunstiloomingut.
- Leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb erinevaid kunstiteoseid.
- Võrdleb igapäevaste tarbeesemete omadusi ja kavandab ideid elukeskkonna parandamiseks; mõistab enda võimalusi loodust säästvaks tarbimiseks.
- Märkab digitaalses kunstis, meedias ja reklaamis esitatavaid visuaalseid sõnumeid ning arutleb nende üle.
- Tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades.

Käsitöö ja kodundus

4. klass

TÖÖ KAVANDAMINE JA RAHVAKUNST

- Omandab erinevaid töövõtteid.
- Märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel.
- Leiab käsitöoeseme kavandamiseks ideid.
- Leiab juhendamisel võimalusi erinevate materjalide taaskasutamiseks.
- Oskab juhendamisel erinevaid teabeallikaid kasutada.

MATERJALID JA TÖÖ KULG

- Tunneb looduslikke kiudaineid.
- Eristab erinevaid tekstiilmaterjale.
- Oskab juhendamisel valida töövahendi vastavalt käsitöölõnga jämedusele.
- Töötab juhendamisel lihtsama tööjuhendi järgi.
- Järgib suunamisel ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha.
- Hindab oma töö korrektsust.

TÖÖLIIGID

- Heegeldab ja koob põhisilmuseid.
- Mõistab täpsuse vajalikkust ning järgib seda oma töös.

TOIT JA TOITUMINE, TARBIJAKASVATUS

- Teab erinevaid toiduainerühmi.
- Oskab eristada pakendiinfo põhjal tervislikku mittetervislikust.
- Teab, mis toiduained riknevad kergesti.
- Teab väljendite „kõlblik kuni ...“ ja „parim enne ...“ tähendust.
- Teab, kes on tarbija.
- Kirjeldab oma toitumisharjumusi.

TOIDU VALMISTAMINE, TÖÖ ORGANISEERIMINE JA HÜGIEEN

- Kasutab mõõtenõusid ja kaalu.
- Valib juhendamisel töövahendid ja seadmed töö eesmärgi järgi ning teab nende kasutamisel kehtivaid ohutusnõudeid.
- Valmistab lihtsamaid tervislikke toite.
- Lepib kaaslastega kokku tööjaotuse ja täidab ülesande.
- Järgib juhendamisel hügieenireegleid köögis töötades.

LAUAKOMBED JA ETIKETT

- Katab toidukorra järgi laua, valides ning paigutades sobiva lauapesu, -nõud ja –kaunistused.
- Peab kinni üldtuntud lauakommetest.
- Oskab kingitusi pakkida.

KODU KORRASHOID

- Teeb juhendamisel korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid.
- Teab, kuidas rõivaid pesta ja kuivatada.
- Teab, et igal pereliikmel on kohustus teha kodutöid.

Käsitöö ja kodundus

5. klass

TÖÖ KAVANDAMINE JA RAHVAKUNST

- Kavandab jõukohaseid käsitööesemeid.
- Märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel.
- Leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid rahvakunstist.
- Leiab võimalusi erinevate materjalide taaskasutamiseks.
- Oskab kavandamisel kasutada erinevaid teabeallikaid.

MATERJALID JA TÖÖ KULG

- Teab looduslikke kiudaineid ja nende põhiomadusi ning oskab neid kasutada.
- Teab erinevaid tekstiilmaterjale ja nende põhiomadusi kasutamisel.
- Seostab käsitöölõnga jämedust töövahendiga.
- Töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi.
- Järgib suunamisel ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha.
- Hindab oma töö korrektsust.

TÖÖLIIGID

- Heegeldab ja koob põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke.
- Mõistab täpsuse vajalikkust ning järgib seda oma töös.

TOIT JA TOITUMINE, TARBIJAKASVATUS

- Teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb neisse kuuluvaid toiduaineid.
- Teab erinevate toiduainete toiteväärtust.
- Teab, mis toiduained riknevad kergesti, ning säilitab toiduaineid sobival viisil.
- Teab väljendite „kõlblik kuni ...“ ja „parim enne ...“ tähendust.
- Teab tarbimisega seotud ohte keskkonnale.
- Hindab oma toitumisharjumusi.

TOIDU VALMISTAMINE, TÖÖ ORGANISEERIMINE JA HÜGIEEN

- Kasutab mõõtenõusid ja kaalu ning teiseb juhendamisel mahu- ja massiühikuid.
- Valib töövahendid ja seadmed töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades.
- Valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid.
- Lepib kaaslastega kokku tööjaotuse, täidab ülesande ja hindab rühma töötulemust.
- Järgib juhendamisel hügieenireegleid köögis töötades.

LAUAKOMBED JA ETIKETT

- Katab toidukorra järgi laua, valides ning paigutades sobiva lauapesu, -nõud ja -kaunistused ning hindab laua ja toitude kujundust.
- Peab kinni üldtuntud lauakommetest.
- Leiab loomingulisi võimalusi kingituse pakkimiseks.

KODU KORRASHOID

- Teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid.
- Planeerib rõivaste pesemist ja kuivatamist, teab hooldusmärkide tähendust.
- Osaleb kodutööde jaotamisel pereliikmete vahel.

PROJEKTITÖÖD

- Suudab ülesannete ja probleemide lahendamiseks kaaslastega koostööd teha.
- Suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja suudab oma arvamust väljendada.
- Teab oma rolli rühmatöös, projektitöös ja teistes ühistöös toimuvates tegevustes.
- On valmis koostööks.
- Kujundab ja esitleb oma arvamust.
- Suudab juhendamisel analüüsida töö kulgu ja saadud tagasisidet.

Loodus- ja inimeseõpetus

2. klass

MINA

- Kirjeldab oma välimust, huvisid ja tegevusi, mida talle meeldib teha.
- Eristab mehi ja naisi.
- Nimetab, mille poolest ta sarnaneb teistega ja erineb teistest.
- Väärtustab iseennast ja teisi.
- Mõistab viisaka käitumise vajalikkust

MINA JA TERVIS

- Kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolitseda.
- Kirjeldab tervet ja haiget inimest.
- Eristab nakkuslikke ja mittenakkuslikke haigusi.
- Saab aru, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning teab, et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud
- Kirjeldab tervise hoidmise viise: mitmekesine toit, uni ja puhkus ning liikumine ja sport. •Teab, et liikumine, puhkus ja tervislik toitumine on tähtsad seoses tervisliku eluviisiga.
- Demonstreerib lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi.
- Teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi.

MINA JA MINU PERE

- Väärtustab oma kodu.
- Jutustab oma pere traditsioonidest.
- Kirjeldab, mille poolest perekonnad erinevad ja sarnanevad.
- Väärtustab oma peret ja toetavaid peresuhteid.
- Selgitab lähemaid sugulussuhteid.
- Kirjeldab pereliikmete erinevaid rolle kodus.
- Kirjeldab ja eristab võimalusi, kuidas abistada pereliikmeid kodustes töödes.
- Väärtustab üksteise abistamist ja arvestamist peres.
- Teab oma kohustusi peres ning pereliikmete erinevaid rolle kodus ja tööl.
- Teab inimeste erinevaid töid ja töökohti.
- Oskab tänaval käituda ning ületada sõiduteed ohutult.
- Kirjeldab ohtlikke olukordi ning seda, kuidas seal käituda.
- Kirjeldab ohtlikke kohti ja olukordi kooliteel ja koduümbruses ning valib ohutute sihtpunkti.

MINA: AEG JA ASJAD

- Eristab aja kulgu ja seisu.

- Planeerib oma päevakava.
- Kirjeldab, kuidas sisustada vaba aega.
- Väärtustab tegevusi, mis on positiivsete tunnete tekkimise allikaks.
- Oskab eristada oma ja võõrast asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta. Selgitab asjade väärtust.
- Väärtustab ausust asjade jagamisel.

MINA JA KODUMAA

- Tunneb ära Eesti Vabariigi lipu ja vapi.
- Oskab nimetada Eesti Vabariigi pealinna, sünnipäeva ja presidenti.
- Leiab Euroopa kaardilt Eesti.
- Leiab kodukoha Eesti kaardilt.
- Tunneb ära rahvusliku ja kodukoha sümbolika.
- Nimetab oma kodukoha tuntud inimesi ja paiku.
- Kirjeldab mardi-ja kadripäeva, jõulude ning lihavõttepühade rahvakombeid.
- Väärtustab Eestit, oma kodumaad.

ORGANISMID JA ELUPAIGAD

- Teab õpitud maismaaloomi ja -taimi, teab loomade ja taimedega seotud ohtusid ning looduslikke ohte;
- oskab rühmitada ja ära tunda kodukoha levinumaid taime-ja loomaliike;
- kasutab õppetekstides leiduvaid loodusteaduslikke mõisteid suulises ja kirjalikus kõnes; kirjeldab taimede ja loomade välisehitust, seostab selle elupaiga ja kasvukohaga ning toob näiteid nende tähtsusest looduses;
- oskab teha lihtsamaid loodusvaatlusi;
- teab, et organism hingab, toitub, kasvab, paljuneb;
- kirjeldab õpitud maismaaloomade välisehitust, toitumist ja kasvamist, seostab neid elupaigaga;
- kirjeldab taimede välisehitust, märkab ja kirjeldab taimede arengut;
- eristab mets-ja koduloomi;
- teab, miks peetakse koduloomi, ja oskab nimetada nende vajadusi;
- teab koduloomadega seotud ohtusid;
- oskab märgata ja kirjeldada koduloomade arengut;
- teab õpitud veetaimi ja -loomi;
- teab, et on olemas erinevad elupaigad, et erinevatel organismidel on erinevad nõuded elukeskkonnale;
- teab maismaa-ja veetaimede põhierinevusi;
- vaatleb taimi ja loomi erinevates elukeskkondades;
- suhtub hoolivalt elusolenditesse ja nende vajadustesse;
- väärtustab veetaimede ja -loomade mitmekesisust ja tähtsust looduses;
- suhtub vastutustundlikult koduloomadesse, ei jäta koduloomi hoolitsuseta;
- väärtustab uurimuslikku tegevust

INIMENE

- Teab kehaosade nimetusi;
- näitab ja nimetab kehaosi;
- kirjeldab inimese välisehitust, kasutades mõõtmistulemusi;
- teab, et toituda tuleb võimalikult mitmekesiselt ning regulaarselt ja et väär toitumine toob kaasa tervisehäireid;
- teab, et kiirtoidud ei ole tervislikud;
- oskab järgida tervisliku toitumise põhimõtteid ning hügieeninõudeid;
- oskab leida toiduainete pakenditelt talle vajalikku teavet;
- teab, kuidas hoida oma tervist, silmi, hambaid;
- teab, kelle poole tervisemurega pöörduda;
- järgib hügieeninõudeid, hoolitseb keha puhtuse eest;
- oskab näha ohtu tundmatutes esemetes, eristada tervisele kasulikke ja kahjulikke tegevusi;
- teab, et inimesed elavad erinevates elukeskkondades;
- toob näiteid, kuidas inimene oma tegevusega muudab loodust;
- teab, et oma tegevuses tuleb teistega arvestada.
- tarbib vastutustundlikult, väldib enda ja teiste tervise kahjustamist ning toimib keskkonda hoidvalt;
- võrdleb inimeste elu maal ja linnas;
- väärtustab inimest ja tema vajadusi ning tervist.
- väärtustab tervislikku eluviisi, tervislikku toitumist ja puhtust;
- püüab vältida enda ja teiste tervise kahjustamist.
- väärtustab erinevaid huvisid ja harrastusi.

MÕÕTMINE JA VÕRDLEMINE

- Teab, et mõõtmine on võrdlemine mõõtühikuga;
- viib läbi lihtsate vahenditega tehtavaid praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid; □kaalub kehi, mõõdab temperatuuri ja pikkusi korrektselt, valides sobivaid mõõtmisvahendeid;
- mõistab mõõtmise vajalikkust, saab aru, et mõõtmine peab olema täpne.

ILM

- Teeb ilmavaatlusi, iseloomustab ilma;
- teeb ilmateate põhjal järeldusi ning riietub vastavalt;
- tunneb huvi uurimusliku tegevuse vastu.

Õppekirjandus:

Loodus- ja inimeseõpetuse tööraamat I ja II osa *Tiina Elvisto, Vahur Laug, Maarja Hallik*

Kinnitatud direktori käskkirjaga nr. 72 05.04.2019

Loodus- ja inimeseõpetuse töövihik I ja II osa *Maarja Hallik*

Loodus- ja inimeseõpetus

3. klass

MINA

- Selgitab endasse positiivse suhtumise tähtsust. Võrdleb oma välimust, huve ja tugevusi kaasõpilaste omadega.
- Väärtustab igäihe individuaalsust seoses välimuse, huvide ja tugevusega, õigust olla erinev.
- Nimetab enda õigusi ja kohustusi.
- Teab, et õigustega kaasnevad kohustused.

MINA JA TERVIS

- Eristab vaimset ja füüsilist tervist.
- Mõistab ja kirjeldab seoseid tervise hoidmise viiside vahel: mitmekesine toitumine, uni ja puhkus ning liikumine ja sport.
- Väärtustab tervislikku eluviisi.
- Kirjeldab olukordi ja toob näiteid, kuidas keelduda tegevusest, mis kahjustab tema tervist.
- Nimetab, kelle poole pöörduda erinevate murede korral.

MINA JA MEIE

- Nimetab inimese eluks vajalikke olulisi vajadusi ja võrdleb enda vajadusi teiste omadega.
- Kirjeldab omadusi, mis peavad olema heal sõbral, ning hindab ennast nende omaduste järgi.
- Väärtustab sõprust ja koostööd.
- Väärtustab üksteise eest hoolitsemist ja üksteise abistamist.
- Väärtustab leppimise ja vabandamise tähtsust inimsuhetes.
- Nimetab ja kirjeldab inimeste erinevaid tundeid ning toob näiteid olukordadest, kus need tekivad, ning leiab erinevaid viise nendega toimetulekuks.
- Teab abi saamise võimalusi kiusamise ja vägivalda korral.
- Mõistab, et kiusamine ja vägivald on mitteaktsepteeritud käitumine.
- Demonstreerib õpituatsioonis, kuidas keelduda ennast kahjustavast tegevusest.
- Eristab enda head ja halba käitumist, kirjeldab oma käitumise tagajärgi ning annab neile hinnangu;
- Kirjeldab oma sõnadega, mida tähendab vastustundlikkus ja südametunnistus.
- Nimetab üldtunnustatud käitumisreegleid ja põhjendab nende vajalikkust.
- Kirjeldab oma käitumise tagajärgi ja annab neile hinnangu.
- Teab liikluseeskirja, mis tagab tema turvalisuse, ning kirjeldab, kuidas käituda turvaliselt liikluses.
- Eristab tööd ja mängu.

- Selgitab enda õppimise eesmärgid ja toob näiteid, kuidas aitab õppimine igapäevaelus paremini hakkama saada.
- Teab tegureid, mis soodustavad või takistavad keskendumist õppimise ajal, ning kirjeldab oma tegevuse planeerimist nädalas, väärtustades vastutust.
- Väärtustab lubadustest kinnipidamist ja vastutust.
- Teab, kuidas olla hea kaaslane ning kuidas teha koostööd.

MINA: TEAVEJA ASJAD

- Kirjeldab erinevate meeltega tajutavaid teabeallikaid.
- Selgitab, kuidas võivad reklaamid mõjutada inimeste käitumist ja otsuseid, mis on turvaline käitumine meediakeskkonnas.
- Teab, et raha eest saab osta asju ja teenuseid ning seda, et raha teenitakse tööga.
- Mõistab oma vastutust asjade hoidmise ja laenamise eest.
- Selgitab, milleks kasutatakse raha ning mis on raha teenimine, hoidmine, kulutamine ja laenamine.
- Kirjeldab, milliseid vajadusi tuleb arvestada taskuraha kulutades ja säästes.

MINA JA KODUMAA

- Selgitab skeemi järgi haldusüksuste seoseid oma kodukohas.
- Leiab Euroopa kaardilt Eesti ja tema naaberriigid.
- Nimetab Eesti rahvuslikke, riiklikke ja kodukoha sümboleid.
- Kirjeldab Eestis elavate rahvuste tavasid ja kombeid ning austab neid.
- Väärtustab oma kodumaad.

ORGANISMIDE RÜHMAD JA KOOSELU

- Teab, et taimed on elusad organismid;
- teab, et taimed vajavad päikesevalgust ning toodavad seente ja loomade poolt kasutatavaid toitaineid ja hapnikku;
- nimetab ja oskab näidata taimeosi, leida tunnuseid, mille abil taimi rühmitada;
- eristab õistaimed, okaspuud, sõnajalg- ja sammaltaimed;
- teab, et loomade hulka kuuluvad putukad, ämblikud, ussid, kalad, konnad, maod, linnud ja imetajad;
- teab, et ühte rühma kuuluvatel loomad on sarnased tunnused;
- teab, et rästik, puuk ja herilane on ohtlikud;
- eristab kala, kahepaikset, roomajat, lindu ja imetajat ning selgrootut, sh putukat;
- kirjeldab õpitud loomaliikide eluviise ja elupaiku;
- oskab seostada loomade ehituslikke ja käitumuslikke eripärasid nende elukeskkonnaga;
- tunneb ära õpitud loomi piltide järgi ja looduses;
- väldib loomadega seotud ohte (mürgiseid ja ohtlikke loomi);
- teab seente mitmekesisust ja seda, et seened elavad mullas ja teistes organismides;
- teab, et mõningaid seeni kasutatakse toiduainete valmistamiseks ning pagaritööstuses;
- eristab söödavaid ja mürgiseid kübarseeni;

- oskab vältida mürgiste seentega (sh hallitusseentega) seotud ohtusid;
- eristab seeni taimedest ja loomadest;
- tunneb õpitudseeni piltide järgi ja looduses;
- teab, et igal liigil on nimi;
- teab, et ühte liiki kuuluvad organismid on sarnased;
- teab, et looduses on kõik omavahel seotud, et toiduvõrgustike abil saab iseloomustada organismidevahelisi suhteid;
- koostab õpitud liikidest lihtsamaid toiduahelaid;
- tunneb põhjalikult ühte taime-, seene- või loomaliiki, tuginedes koostatud uurimusülevaatele;
- mõistab, et (liiki)de mitmekesisus on üks loodusrikkusi;
- mõistab, et iga organism on looduses tähtis;
- saab aru, et kõik taimed ja loomad on vajalikud, et nad on osa loodusest ja neid peab kaitsma;
- mõistab, et seened on elusorganismid ning neid tuleb kaitsta nagu teisigi organisme.

LIKUMINE

- Teab liikumise tunnust: keha asukoht muutub teiste kehade suhtes;
- eristab liikumist ja paigalseisu;
- teab, et keha ei saa hetkeliselt liikuma panna ega peatada;
- teab, et pidurdamisel läbib keha teatud teepikkuse;
- teab, millest sõltub liikuva keha peatamise aeg ja tee pikkus (kiirus, teekatte libedus);
- oskab ette näha liikumisega seotud ohuolukordi,
- oskab tänavat (teed) ohutult ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
- oskab valida jalgrattaga, rulaga ja rulluiskeudega sõitmiseks turvalise koha ja sobiva kiiruse;
- oskab kasutada turvavahendeid;
- suhtub positiivselt liikumisse kui kehalisetegevusse.

ELEKTER JA MAGNETISM

- Teab lüliti osa vooluringis;
- teab, et mõned ained juhivad elektrivoolu ja teised ei juhi;
- teab, et niiske keskkond juhib elektrivoolu ja et elekter võib olla ka ohtlik;
- oskab pistikut pistikupeast õigesti välja tõmmata;
- eristab töötavat ja mittetöötavat vooluringi;
- teeb katsega kindlaks elektrit juhtivad ja mittejuhtivad ained ning rakendab saadud teadmisi elektririistade ohutul kasutamisel;
- kasutab elektrit säästlikult; oskab käsitseda majapidamis- ja olmeelektronikat ning elektroonikaseadmeid;
- saab aru elektri säästmise vajalikkusest;
- saab aru, et koduses majapidamises kasutatav elekter on inimesele ohtlik ja sellega ei tohi mängida.

PLAAN JA KAART

- Teab, et kaart on suurema maa-ala mudel ja et värvused ja märgid kaardil on leppemärgid;
- saab aru lihtsast plaanist või kaardist, leiab kooliümbruse plaanilt tuttavaid objekte; kirjeldab kaardi abil tegelikke objekte, tunneb kaardil värvide järgi ära maismaa ja veekogud;
- mõistab, et kaardi abil on võimalik tegelikkust tundma õppida;
- teab põhiilmakaari ja vaheilmakaari;
- teab õpitud kaardiobjekte ja oma kodukohta asukohta kaardil;

- kirjeldab Eesti kaardi järgi objektide asukohti, kasutades ilmakaari;
- määrab kompassi abil põhja- ja lõunasuunda;
- näitab Eesti kaardil oma kodukohta, suuremaid kõrgustikke, madalikke, saari, poolsaari, lahtesid, jõgesid, järvesid ja linnu;
- seostab kaardiobjektid ilmakaartega (nt Valga asub Lõuna-Eestis)
- saab aru, et ilmakaarte tundmine ning nende määramisoskus on elus vajalik;
- mõistab, et kaardi järgi on võimalik maastikul orienteeruda;
- mõistab, et kaartide kasutamine on vajalik ja uurimine põnev;
- saab aru kaardi legendi ja leppemärkide tundmise vajalikkusest ja sellest, et kaardi või plaani (mudeli) abil on tegelikkust parem tundma õppida.

Õppekirjandus:

Loodus- ja inimeseõpetuse õpik I ja II osa

Tiina Elvisto, Maarja Hallik, Aivar Kriiska, Kristi Pumbo, Tanel Mazur

Loodus- ja inimeseõpetuse töövihik I ja II osa.

Maarja Hallik, Kristi Pumbo

Loodusõpetus

1. klass

INIMESE MEELED JA AVASTAMINE

- Eristab elus- ja eluta looduse objekte ja nähtusi ning vaatleb, nimetab, kirjeldab ja rühmitab neid;
- oskab käituda õppekäigul loodussõbralikult;
- sõnastab oma meelte abil saadud kogemusi ning nähtuste ja objektide omadusi;
- eristab tahkeid ja vedelaid aineid ning omab ohutunnet tundmatute ainete suhtes;
- eristab inimese valmistatud looduslikust;
- tunneb huvi looduse ja selle uurimise vastu, kasutab julgelt loovust ja fantaasiat;
- väärtustab ümbritsevat keskkonda ning suhtub sellesse säästvalt.

AASTAAJAD

- Teab, et looduses aset leidvad muutused sõltuvad aastaegadest ning valgusest ja soojusest;
- kirjeldab aastaajalisi muutusi (kõnes, kirjas, joonistades);
- toob näiteid looduses toimuvate aastaajaliste muutuste tähtsusest inimeste ja loomade elus;
- teeb lihtsamaid loodusvaatlusi, kannab vaatlusinfo tabelisse, jutustab vaatlusinfo/tabeli põhjal;
- oskab käituda veekogudel;
- teab tuntumaid kodukoha/kooliümbruse vaatamisväärsusi;
- liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodusväärtusi ja iseennast, järgib koostegutsemise reegleid.

Loodusõpetus

4. klass

MAAILMARUUM

- Tunneb huvi maailmaruumi ehituse vastu;
- märkab tähistaeva ilu;
- nimetab Päikesesüsteemi planeedid;
- kirjeldab joonise põhjal Päikesesüsteemi ehitust;
- kirjeldab praktilise töö tulemusena loodud mudeli põhjal Päikese ning planeetide suhtelisi suurusi ja omavahelisi kaugusi;
- mudeldab Kuu tiirlemist ümber Maa;
- mudeldab Maa tiirlemist ümber Päikese;
- mudeldab Maa pöörlemist ning põhjendab gloobuse ja valgusti (taskulambi) abil öö ja päeva vaheldumist Maal;
- kirjeldab tähtede asetust galaktikas;
- teab, et Päikesesüsteem asub galaktikas nimega Linnutee;
- jutustab müüti Suurest Vankrist;
- leiab taevafääril ja taevakaardil Suure Vankri ja Põhjanaela ning määrab põhjasuuna;
- teab, et astronoomid uurivad kosmilisi kehi;
- eristab astronoomiat kui teadust ja astroloogiat kui inimeste uskumist;
- leiab eri allikaist infot maailmaruumi kohta etteantud teemal, koostab ja esitab ülevaate.

PLANEET MAA

- Huvitub Maal toimuvatest loodusprotsessidest, nende toimumise põhjustest ja tagajärgedest;
- kirjeldab gloobust kui Maa mudelit: kuju, pöörlemine, leppemärkide tähendus;
- teab, mida tähendab väljend „poliitiline kaart“;
- nimetab riigi geograafilise asendi tunnused;
- iseloomustab maailma poliitilise kaardi järgi etteantud riigi, sh Eesti geograafilist asendit;
- leiab atlase kaardilt kohanimede registri järgi tundmatu koha;
- kirjeldab vulkaanipurset (tuhapilv, mürgised gaasid, laavavoolud) ja sellega kaasnevaid ohtusid loodusele, sh inimesele. Teab, et Maa sisemuses on piirkondi, kus kivimid pole kõvad.
- toob näiteid erinevate looduskatastroofide kohta ning iseloomustab nende mõju loodusele ja inimeste tegevusele.

ELU MITMEKESISUS MAAL

- Tunneb huvi loodusteaduste õppimise vastu;
- märkab looduse ilu ja erilisust, väärtustab bioloogilist mitmekesisust;
- märkab elusolendite eluavaldusi ja arvestab neid oma igapäevaelus;
- oskab kasutada valgusmikroskoopi;

- selgitab ühe- ja hulkraksete erinevust;
- nimetab bakterite eluavaldusi ning tähtsust looduses ja inimese elus;
- võrdleb taimede, loomade, seente ja bakterite eluavaldusi;
- toob näiteid taimede ja loomade kohastumise kohta kõrbes, vihmametsas, mäestikes ning jäävööndis;
- teab, et kõik organismid koosnevad rakkudest;
- teab, et keskkonnatingimused erinevad Maal;
- nimetab organismide eluavaldused.

INIMENE

- Väärtustab inimest ja tema vajadusi ning tervislikke eluviise;
- mõistab, et inimene on looduse osa ning tema elu sõltub loodusest;
- toimib keskkonnateadliku tarbijana ning väärtustab tervislikku toitu;
- kirjeldab inimese elundkondade ülesandeid ja talitluse üldisi põhimõtteid ning vastastikuseid seoseid;
- seostab inimese ja teiste organismide elundeid nende funktsioonidega;
- võrdleb inimest selgroogsete loomadega;
- analüüsib lihtsa katse või mudeli järgi inimese elundi või elundkonna talitust;
- toob näiteid taimede, loomade, seente ja bakterite tähtsuse kohta inimese elus;
- põhjendab tervisliku eluviisi põhimõtteid ning koostab tervisliku päevamenüü;
- nimetab inimese elundkondade tähtsamaid elundeid;
- teab, et inimene ja tema eellased kuuluvad loomariiki;
- teab, et paljude loomade ja inimese ehituses on sarnaseid jooni;
- teab erinevate elusorganismide tähtsust inimese elus

Loodusõpetus

5. klass

JÕGI JA JÄRV. VESI KUI ELUKESKKOND

- Väärtustab siseveekogude maastikulist mitmekesisust;
- märkab inimtegevuse mõju kodukoha siseveekogudele;
- väärtustab veetaimede ja -loomade mitmekesisust ja tähtsust looduses;
- väärtustab uurimuslikku tegevust;
- käitub siseveekogude ääres keskkonnateadlikult ja -hoidlikult ning järgib ohutusnõudeid;
- kirjeldab loodusteadusliku meetodi rakendamist veekogu uurimisel;
- oskab läbi viia loodusteaduslikku uurimust veekogu kohta ja esitada uurimistulemusi;
- nimetab ning näitab kaardil Eesti suuremaid jõgesid ja järvi;
- iseloomustab ja võrdleb kaardi ning piltide järgi etteantud jõgesid (paiknemine, lähe ja suue, lisajõed, languse ja voolukiiruse seostamine);
- iseloomustab vett kui elukeskkonda, kirjeldab elutingimuste erinevusi jõgedes ja järvedes ning selgitab vee ringlemise tähtsust järves;
- kirjeldab jõe ja järve elukooslust, nimetab jõgede ja järvede tüüpilisemaid liike;
- toob näiteid taimede ja loomade kohastumuste kohta eluks vees ja veekogude ääres;
- koostab uuritud veekogu toiduahelaid/toiduvõrgustikke;
- teab jõe ja järve elukoosluste tüüpilisi liike;
- selgitab, kuidas loomad vees hingavad ja liiguvad;
- teab Eesti suuremaid järvesid ja jõgesid;
- tunneb pildil ära joa ja kärestiku;
- selgitab maismaa ja veetaimede erinevusi;
- selgitab veeõitsengu põhjuseid.

VESI KUI AINE. VEE KASUTAMINE

- Tunneb huvi looduse uurimise vastu ja väärtustab uurimistegevust;
- väärtustab säästvat eluviisi ja toimib keskkonnateadliku veetarbijana;
- võrdleb tahkeid, vedelikke ja gaase nende üldiste omaduste seisukohast (kuju, ruumala);
- teab, et veeaur on aine gaasilisena ja selle üldised omadused on samasugused nagu õhul;
- võrdleb jääd, vett ja veeauru;
- teab, et vesi jäätumisel paisub, ja põhjendab jää ujumist vees;
- kirjeldab jää sulamistemperatuuri ja vee keemistemperatuuri mõõtmise katset;
- teab, et veeaur on vesi gaasilises olekus;
- teab, et jää sulamistemperatuur on sama mis vee tahkumis(külmumis)temperatuur;
- nimetab jää sulamis- ja keemistemperatuuri;

- kirjeldab vee keemist;
- kirjeldab veeauru kondenseerumist keeva vee kohal (külm keha ja niiske õhu jahtumine);
- kirjeldab vee soojuspaisumise katsed ja kujutab vaadeldavat joonisel;
- põhjendab, miks vett soojendatakse anuma põhjast;
- kirjeldab märgamist ja mittemärgamist ning toob näiteid märguvatest ja mittemärguvatest ainetest, kirjeldab kapillaarsuse katseid ja toob näiteid kapillaarsuse ilmnemisest looduses;
- kirjeldab vee puhastamise katseid;
- hindab kodust tarbevee hulka ööpäevas ja teeb ettepanekuid tarbevee hulga vähendamiseks;
- teeb juhendi järgi vee omaduste uurimise ja vee puhastamise katseid;
- selgitab põhjavee kujunemist ja võrdleb katse abil erinevate pinnaste vee läbilaskvust;
- kirjeldab joogivee saamise võimalusi ning põhjendab vee säästliku tarbimise vajadust;
- toob näiteid inimtegevuse mõju ja reostumise tagajärgede kohta veekogudele.

ÕHK JA ÕHU KOOSTIS

- Väärtustab säästlikku eluviisi;
- toimib keskkonda hoidvalt ning väldib enda ja teiste tervise kahjustamist;
- mõõdab õues õhutemperatuuri, hindab pilvisust ja tuule kiirust ning määrab pilvetüüpe ja tuule suunda;
- võrdleb ilmakaardi järgi ilma (temperatuur, tuule suund, kiirus, pilvisus ja sademed) Eesti erinevates osades;
- iseloomustab graafiku põhjal kuu keskmisi temperatuure ja sademete hulka ning tuuleroosi abil valdavaid tuuli Eestis;
- kirjeldab pildi või skeemi järgi veeringet;
- iseloomustab õhku kui elukeskkonda ning kirjeldab elutingimuste erinevusi vees ja õhus;
- selgitab hapniku rolli põlemisel, kõdunemisel ja organismide hingamisel ning hapniku tähtsust organismidele;
- toob näiteid õhkeskkonnaga seotud kohastumuste kohta loomadel ja taimedel;
- nimetab õhu saastumise põhjusi ja tagajärgi ning toob näiteid, kuidas vältida õhu saastumist;
- teab, et süsihappegaas tekib põlemisel, kõdunemisel ja organismide hingamisel.

LÄÄNEMERI ELUKESKKONNANA

- Märkab Läänemere ilu ja erilisust ning väärtustab Läänemere elurikkust;
- väärtustab uurimistegevust Läänemere tundmaõppimisel;
- käitub mere ääres keskkonnateadlikult ja -hoidlikult ning järgib ohutusnõudeid;
- mõistab muutusi Läänemere elukeskkonnas, saab aru, et tingimuste muutmine inimese poolt häirib looduslikku tasakaalu ning et meri vajab kaitset;
- on motiveeritud osalema eakohastel Läänemere kaitsega seotud üritustel;
- näitab kaardil Läänemere-äärseid riike ning suuremaid lahtesid, väinu, saari ja poolsaari;

- võrdleb ilmakaartide, graafikute ja tabelite järgi rannikualade ning sisemaa temperatuure;
- iseloomustab Läänemere-äärset asustust ja inimtegevust õpitud piirkonna näitel;
- iseloomustab Läänemerd kui ökosüsteemi;
- selgitab Läänemere vähese soolsuse põhjuseid ja riimveekogu elustiku eripära;
- võrdleb organismide elutingimusi järves ja meres;
- kirjeldab erinevate vetikate levikut Läänemeres;
- määrab lihtsamate määramistabelite järgi Läänemere selgrootuid ja selgroogseid;
- koostab Läänemerele iseloomulikke toiduahelaid või -võrgustikke;
- teab ja selgitab Läänemere reostumise põhjuseid ja kaitsmise võimalusi;
- tunneb peamisi ranniku pinnavorme: lited, karid, saared, poolsaared;
- teab Eesti ranniku maakerke põhjusi ning sellest tulenevat rannikujoone muutust (laidude, poolsaarte ja saarte teket ning merelahtede muutumist rannikujärvedeks);
- nimetab Läänemere, saarte ja ranniku tüüpilisi liike.

Matemaatika

1. klass

ARVUTAMINE

- Loeb ja kirjutab, järjestab ja võrdleb arve 0 – 100;
- paigutab naturaalarvude ritta sealt puuduvad arvud 100 piires;
- teab ja kasutab mõisteid võrra rohkem ja võrra vähem;
- loeb ja kirjutab järgarve.
- Liidab peast 10 piires; lahutab peast üleminekuta kümnest 20 piires;
- omab esialgsed oskused lahutamiseks üleminekuga kümnest 20 piires;
- nimetab üheliste ja kümnelite asukohta kahekohalises arvus;
- liidab ja lahutab peast täiskümneid 100 piires.
- Asendab proovimise teel lihtsaimasse võrdustesse seal puuduvat arvu oma arvutusoskuste piires.

MÕÕTMINE JA TEKSTÜLESANDED

- Kirjeldab pikkusühikuid meeter ja sentimeeter tuttavate suuruste kaudu, kasutab nende tähiseid m ja cm;
- mõõdab joonlaua või mõõdulindiga vahemaad/eseme mõõtmeid meetrites või sentimeetrites;
- teab seost $1\text{ m} = 100\text{ cm}$.
- Kirjeldab massiühikuid gramm ja kilogramm tuttavate suuruste kaudu, kasutab nende tähiseid kg ja g.
- Kujutab ette mahuühikut liiter, kasutab selle tähist.
- Nimetab ajaühikuid minut, tund ööpäev, nädal, kuu ja aasta;
- ütleb kellaega täistundides ja tutvub mõistetega “veerand”, “pool” ja “kolmveerand”;
- teab seoseid $1\text{ tund} = 60\text{ minutit}$ ja $1\text{ ööpäev} = 24\text{ tund}$.
- Nimetab Eestis käibivaid rahaühikuid, kasutab neid lihtsamates tehingutes;
- teab seost $1\text{ euro} = 100\text{ senti}$.
- Koostab matemaatilisi jutukehi hulki ühendades, hulgast osa eraldades ja hulki võrreldes;
- lahendab ühetehtelisi tekstülesandeid liitmisele ja lahutamisele 20 piires;
- hindab õpetaja abiga ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust.

GEOMEETRILISED KUJUNDID

- Eristab sirget kõverjoonest, teab sirge osi punkt ja sirglõik;
- joonestab ja mõõdab joonlaua abil sirglõiku;
- võrdleb sirglõikude pikkusi.
- Eristab ruutu, ristkülikut ja kolmnurka teistest kujunditest; tutvub nende tippude, külgede ja nurkadega;
- eristab ringe teistest kujunditest.
- Eristab kuupi, risttahukat ja püramiidi teistest ruumilistest kujunditest; näitab maketil nende tippe, servi ja tahke;

- eristab kera teistest ruumilistest kujunditest.
- Rühmitab esemeid ja kujundeid ühiste tunnuste alusel;
- võrdleb esemeid ja kujundeid asendi- ja suurustunnustel.
- Leiab ümbritsevast õpitud tasandilisi ja ruumilisi kujundeid

Matemaatika

2. klass

ARVUTAMINE

- Loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb arve 0 – 1000;
- nimetab arvule eelneva või järgneva arvu;
- selgitab arv võrduse ja võrratuse erinevat tähendust;
- võrdleb mitme liitmis- või lahutamistehtega arvavaldiste väärtusi.
- Liidab ja lahutab peast 20 piires;
- arvutab enam kui kahe tehtega liitmis- ja lahutamisesandeid;
- liidab peast ühekohalist arvu ühe- ja kahekohalise arvuga 100 piires;
- lahutab peast kahekohalisest arvust ühekohalist arvu 100 piires;
- liidab ja lahutab peast täissadadega 1000 piires.
- Nimetab kahe- ja kolmekohalises arvus järke (ühelised, kümnelised, sajalised), määrab nende arvu;
- esitab kahekohalist arvu üheliste ja kümneliste summana;
  - esitab kolmekohalist arvu üheliste, kümneliste ja sajaliste summana.
- Selgitab ja kasutab õigesti mõisteid vähendada teatud arvu võrra, suurendada teatud arvu võrra.
- Nimetab liitmistehte liikmeid (liidetav, summa) ja lahutamistehte liikmeid (vähendatav, vähendaja, vahe).
- Selgitab korrutamist liitmise kaudu;
- korrutab arve 1 – 10 kahe, kolme, nelja ja viiega;
- selgitab jagamise tähendust, kontrollib jagamise õigsust korrutamise kaudu.
- Leiab tähe arv väärtuse võrdustes proovimise või analoogia teel;
- täidab proovimise teel tabeli, milles esineb tähtavaldis.

MÕÕTMINE JA TEKSTÜLESANDED

- Kirjeldab pikkusühikut kilomeeter tuttavate suuruste kaudu, kasutab kilomeetri tähist km;
- selgitab helkuri kandmise olulisust lahendatud praktiliste ülesannete põhjal;
- hindab lihtsamatel juhtudel pikkust silma järgi (täismeetrites või täissentimeetrites);
- teisendab meetrid detsimeetriteks, detsimeetrid sentimeetriteks.
  - Kirjeldab massiühikuid kilogramm ja gramm tuttavate suuruste kaudu;
  - võrdleb erinevate esemete masse.
- Kirjeldab suurusi pool liitrit, veerand liitrit, kolmveerand liitrit tuttavate suuruste kaudu.
- Kasutab ajaühikute lühendeid h, min, s;
- kirjeldab ajaühikuid pool, veerand ja kolmveerand tundi oma elus toimuvate sündmuste abil;
- nimetab täistundide arvu ööpäevas ja arvutab täistundidega;
- loeb kella aegu (kasutades ka sõnu veerand, pool, kolmveerand);
- tunneb kalendrit ja seostab seda oma elutegevuste ja sündmustega.

- Lahendab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuste piires,
- koostab ühetehtelisi tekstülesandeid igapäevaelu teemadel;
- lahendab õpetaja juhendamisel kahetehtelisi tekstülesandeid;
- hindab ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust;
- püstitab ise küsimusi osalise tekstiga ülesannetes.
- Arvutab nimega arvudega.
- Kirjeldab termomeetri kasutust, loeb külma- ja soojakraade.

GEOMEETRILISED KUJUNDID

- Mõõdab sentimeetrites, tähistab ja loeb lõigu pikkust ning ruudu, ristküliku ja kolmnurga külgede pikkusi;
- joonestab antud pikkusega lõigu;
- võrdleb sirglõikude pikkusi;
- eristab visuaalselt täisnurka teistest nurkadest;
- eristab nelinurkade hulgas ristkülikuid ja ruute; tähistab nende tippe, nimetab külgi ja nurki;
- tähistab kolmnurga tipud, nimetab selle küljed ja nurgad.
  - eristab visuaalselt ringi ja ringjoont teineteisest;
- kasutab sirklit ringjoone joonestamiseks;
- näitab sirkliga joonestatud ringjoone keskpunkti asukohta;
- mõõdab ringjoone keskpunkti kauguse ringjoonel olevast punktist.
- kirjeldab kuubi tahke; loendab kuubi tippe, servi, tahke;
- kirjeldab risttahuka tahke, loendab risttahuka tippe, servi ja tahke;
- eristab kolmnurkset ja nelinurkset püramiidi põhja järgi;
- leiab piltidelt ja ümbritsevast kuubi, risttahuka, püramiidi, silindri, koonuse, kera.
- leiab ümbritsevast õpitud tasandilisi ja ruumilisi kujundeid

Matemaatika

3.klass

ARVUTAMINE

- Loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb arve kuni 10 000-ni;
- nimetab arvule eelneva või järgneva arvu;
- määrab arvu asukoha naturaalarvude seas;
- esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste ja tuhandeliste summana.
- Liidab ja lahutab peast arve 100 piires;
- liidab ja lahutab kirjalikult arve 10 000 piires;
- selgitab avaldises olevate tehete järjekorda.
- Nimetab kahe- ja kolmekohalises arvus järke (ühelised, kümnelised, sajalised), määrab nende arvu;
- esitab kahekohalist arvu üheliste ja kümneliste summana;
- esitab kolmekohalist arvu üheliste, kümneliste ja sajaliste summana.
- Nimetab liitmistehte liikmeid (liidetav, summa) ja lahutamistehte liikmeid (vähendatav, vähendaja, vahe).
- Nimetab korrutamise- ja jagamistehte liikmeid (tegur, korrutis, jagatav, jagaja, jagatis);
- selgitab jagamist kui korrutamise pöördtehet;
- valdab korrutustabelit, korrutab ja jagab peast arve korrutustabeli piires, korrutab arvudega 1 ja 0;
- korrutab peast ühekohalist arvu kahekohalise arvuga ja jagab peast kahekohalist arvu ühekohalise arvuga 100 piires.
- Leiab tähe arvvaartuse võrdustes proovimise või analoogia teel;
- täidab proovimise teel tabeli, milles esineb tähtavaldis.
- Määrab tehete järjekorra avaldises (sulud, korrutamine/jagamine, liitmine/lahutamine).

MÕÕTMINE JA TEKSTÜLESANDED

- Nimetab pikkusmõõte millimeetrist kilomeetrini ja kirjeldab neid tuntud suuruste abil;
- nimetab massiühikuid gramm, kilogramm, tonn ja kirjeldab neid tuntud suuruste abil;
- nimetab ajaühikuid sajand, aasta, kuu, nädal, ööpäev, tund, minut, sekund ja kirjeldab neid oma elus asetleidvate sündmuste abil;
- teisendab pikkus-, massi- ja ajaühikuid (valdavalt vaid naaberühikud);
- arvutab nimega arvudega.
- Võrdleb erinevate esemete masse.
- Kirjeldab suurusi pool liitrit, veerand liitrit, kolmveerand liitrit tuttavate suuruste kaudu.
- Loeb kellaegu (kasutades ka sõnu veerand, pool, kolmveerand);
- tunneb kalendrit ja seostab seda oma elutegevuste ja sündmustega.
- Selgitab murdude tähendust;
- leiab osa arvust;
- selgitab näidete põhjal, kuidas leitakse osa järgi arvu.

- Lahendab ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuse piires;
- koostab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid;
- püstitab ülesande lahendamiseks vajalikud küsimused;
- hindab saadud tulemuste reaalsust.
- Arvutab nimega arvudega.
- Kirjeldab termomeetri kasutust, loeb külma- ja soojakraade.

GEOMEETRILISED KUJUNDID

- Eristab murdjoont teistest joontest; mõõdab ja arvutab murdjoone pikkuse sentimeetrites;
- joonestab risküliku, sealhulgas ruudu, joonlaua abil;
- arvutab ja tähistab ruudu, risküliku ja kolmnurga übermõõdu küljepikkuste kaudu;
- eristab nelinurkade hulgas riskülikuid ja ruute; tähistab nende tippe, nimetab külgi ja nurki;
- tähistab kolmnurga tipud, nimetab selle küljed ja nurgad.
- Kirjeldab võrdkülgset kolmnurka;
- joonestab võrdkülgset kolmnurka sirkli ja joonlaua abil;
- joonestab erineva raadiusega ringjooni; märgib ringjoone raadiuse ja keskpunkti.
- Leiab ümbritsevast õpitud ruumilisi kujundeid;
- eristab kuupi ja risttahukat teistest kehadest ning nimetab ja näitab nende tippe, servi, tahke;
- näitab maketi abil silindri põhju ja külgpinda; nimetab põhjaks olevat ringi;
- näitab maketi abil koonuse külgpinda, tippu ja põhja; nimetab põhjaks olevat ringi;
- näitab ja nimetab maketi abil püramiidi külgtahke, põhja, tippe;
- eristab kolm- ja nelinurkset püramiidi põhja järgi.

Matemaatika

4. klass

ARVUTAMINE

- Selgitab näidete varal termineid arv ja number; kasutab neid ülesannetes;
- kirjutab ja loeb arve 1 000 000 piires;
- esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste, tuhandeliste kümne- ja sajatuhandeliste summana;
- võrdleb ja järjestab naturaalarve, nimetab arvule eelneva või järgneva arvu;
- kujutab arve arvkiirel.
- Nimetab liitmise ja lahutamise tehte komponente (liidetav, summa, vähendatav, vähendaja, vahe);
  - tunneb liitmis- ja lahutamistehte liikmete ning tulemuste vahelisi seoseid;
  - kirjutab liitmistehtele vastava lahutamistehte ja vastupidi;
  - sõnastab ja esitab üldkujul liitmise omadusi (liidetavate vahetuvus ja rühmitamise omadus)
  - arvutab kahe- ja kolmetehteliste arvavaldiste väärtuse.
- Selgitab arvu ruudu tähendust, arvutab naturaalarvu ruudu;
- teab peast arvude 0 – 10 ruutusid;
- kasutab arvu ruutu ruudu pindala arvutamisel.
- Selgitab murru lugeja ja nimetaja tähendust,
- kujutab joonisel murdu osana tervikust;
- nimetab joonisel märgitud terviku osale vastava murru;
- arvutab osa (ühe kahendiku, kolmandiku jne) tervikust.

ANDMED JA ALGEBRA

- Lahendab kuni kolmetehtelisi elulise sisuga tekstülesandeid;
- modelleerib õpetaja abiga tekstülesandeid;
- koostab ise ühe- kuni kahetehtelisi tekstülesandeid;
- hindab ülesande lahendustulemuse reaalsust.
- Leiab ühetehtelisest võrdusest tähe arväärtuse proovimise või analoogia teel.

GEOMEETRILISED KUJUNDID JA MÕÕTMINE

- Leiab ümbritsevast ruumist kolmnurki ning eristab neid;
- nimetab ja näitab kolmnurga külgi, tippe ja nurki;
- joonestab kolmnurka kolme külje järgi;
- selgitab kolmnurga ümbermõõdu tähendust ja näitab ümbermõõtu joonisel;
- arvutab kolmnurga ümbermõõtu nii külgede mõõtmise teel kui ka etteantud küljepikkuste korral.
- Leiab ümbritsevast ruumist nelinurki, ristkülikuid ja ruute ning eristab neid;
- nimetab ning näitab ristküliku ja ruudu külgi, vastaskülgi, lähiskülgi, tippe ja nurki;
- joonestab ristküliku ja ruudu nurklaua abil;

- selgitab nelinurga ümbermõõdu tähendust ja näitab ümbermõõtu joonisel;
- arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, ümbermõõdu;
- selgitab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala tähendust joonise abil;
- teab peast ristküliku, sealhulgas ruudu, ümbermõõdu ning pindala valemeid;
- arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala.
- Kasutab ümbermõõdu ja pindala arvutamisel sobivaid mõõtühikuid;
- arvutab kolmnurkadest ja tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi ümbermõõdu;
- arvutab tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi pindala;
- rakendab geomeetria teadmisi tekstülesannete lahendamisel.
- Nimetab pikkusühikuid mm, cm, dm, m, km, selgitab nende ühikute vahelisi seoseid;
- mõõdab igapäevaelus ettetulevaid pikkusi, kasutades sobivaid mõõtühikuid;
- toob näiteid erinevate pikkuste kohta, hindab pikkusi silma järgi;
- teisendab pikkusühikuid ühenimelisteks.
- Selgitab pindalaühikute mm^2 , cm^2 , dm^2 , m^2 , ha, km^2 tähendust;
- kasutab pindala arvutamisel sobivaid ühikuid;
- selgitab pindalaühikute vahelisi seoseid.
- Nimetab massiühikuid g, kg, t, selgitab massiühikute vahelisi seoseid; kasutab massi arvutamisel sobivaid ühikuid;
- toob näiteid erinevate masside kohta, hindab massi ligikaudu.
- Kirjeldab mahuühikut liiter, hindab keha mahtu ligikaudu.
- Nimetab Eestis käibelolevaid rahaühikuid, selgitab rahaühikute vahelisi seoseid, kasutab arvutustes rahaühikuid.
- Nimetab aja mõõtmise ühikuid tund, minut, sekund, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand; teab nimetatud ajaühikute vahelisi seoseid.
- Selgitab kiiruse mõistet ning kiiruse, teepikkuse ja aja vahelist seost;
- kasutab kiirusühikut km/h lihtsamates ülesannetes.
- Loeb termomeetri skaalalt temperatuuri kraadides märgib ette antud temperatuuri skaalale;
- kasutab külmakraadide märkimisel negatiivseid arve.
- Liidab ja lahutab nimega arve;
- korrutab nimega arvu ühekohalise arvuga;
- jagab nimega arve ühekohalise arvuga, kui kõik ühikud jaguvad antud arvuga;
- kasutab mõõtühikuid tekstülesannete lahendamisel;
- otsib iseseisvalt teabeallikatest näiteid erinevate suuruste (pikkus, pindala, mass, maht, aeg, temperatuur) kohta, esitab neid tabelis.

Matemaatika

5.klass

ARVUTAMINE

- Loeb numbritega kirjutatud arve miljardi piires;
- kirjutab arve dikteerimise järgi;
- määrab arvu järke ja klasse;
- kirjutab naturaalarve järkarvude summana ja järguühikute kordsete summana;
- kirjutab arve kasvavas (kahanevas) järjekorras;
- märgib naturaalarve arvkiirele;
- võrdleb naturaalarve;
- teab ümardamisreegleid ja ümardab arvu etteantud täpsuseni.
- Liidab ja lahutab kirjalikult naturaalarve miljardi piires;
- selgitab ja kasutab liitmise ja korrutamise seadusi;
- korrutab kirjalikult kuni kolmekohalisi naturaalarve;
- jagab kirjalikult kuni 5-kohalisi arve kuni 2-kohalise arvuga;
- selgitab naturaalarvu kuubi tähendust ja leiab arvu kuubi;
- tunneb tehete järjekorda (liitmine/lahutamine, korrutamine/jagamine, sulud), arvutab kuni neljatehteliste arvavaldiste väärtusi;
- avab sulgusid arvavaldiste korral; toob ühise teguri sulgudest välja.
- Eristab paaris- ja paaritud arve;
- otsustab (tehet sooritamata), kas arv jagub 2-ga, 3-ga, 5-ga, 9-ga või 10-ga;
- leiab arvu tegureid ja kordseid;
- teab, et arv 1 ei ole alg- ega kordarv;
- esitab naturaalarvu algtegurite korrutisena;
- otsustab 100 piires, kas arv on alg- või kordarv;
- esitab naturaalarvu algarvuliste tegurite korrutisena;
- leiab arvude suurima ühisteguri (SÜT) ja vähima ühiskordse (VÜK).
- Selgitab hariliku murru lugeja ja nimetaja tähendust;
- tunneb kümnendmurru kümnendkohti; loeb kümnendmurde;
- kirjutab kümnendmurde numbrite abil verbaalse esituse järgi;
- võrdleb ja järjestab kümnendmurde;
- kujutab kümnendmurde arvkiirel.
- ümardab kümnendmurde etteantud täpsuseni;
- liidab ja lahutab kirjalikult kümnendmurde;
- korrutab ja jagab peast kümnendmurde järguühikutega (10, 100, 1000, 10 000 ja 0,1; 0,01; 0,001);
- korrutab kirjalikult kuni kolme tüvenumbriga kümnendmurde;
- jagab kirjalikult kuni kolme tüvenumbriga murdu murruga, milles on kuni kaks tüvenumbrit (mõistet tüvenumber ei tutvustata);
- tunneb tehete järjekorda ja sooritab mitme tehtega ülesandeid kümnendmurdudega.
- Sooritab arvutuste kontrollimiseks neli põhitehet taskuarvutil.

ANDMED JA ALGEBRA

- Tunneb ära arvavaldise ja tähtavaldise;
- lihtsustab ühe muutujaga täisarvuliste kordajatega avaldise; arvutab lihtsa tähtavaldise väärtuste;
- kirjutab sümbolites tekstina kirjeldatud lihtsamaid tähtavaldisi;
- eristab valemit avaldisest;
- kasutab valemit ja selles sisalduvaid tähiseid arvutamise lihtsustamiseks;
- tunneb ära võrrandi, selgitab, mis on võrrandi lahend;
- lahendab proovimise või analoogia abil võrrandi, mis sisaldab ühte tehet ja naturaalarve;
- selgitab, mis on võrrandi lahendi kontrollimine.
- Kogub lihtsa andmestiku;
- korrastab lihtsamaid arvandmeid ja kannab neid sagedustabelisse;
- tunneb mõistet sagedus ning oskab seda leida;
- tajub skaala tähendust arvkiire ühe osana;
- loeb andmeid erinevatelt skaaladelt andmeid ja toob näiteid skaalade kasutamise kohta;
- loeb andmeid tulpdiagrammilt ja oskab neid kõige üldisemalt iseloomustada;
- joonistab tulp- ja sirglõikdiagramme;
- arvutab aritmeetilise keskmise.
- Lahendab mitmetehtelisi tekstülesandeid;
- tunneb tekstülesande lahendamise etappe;
- modelleerib õpetaja abiga tekstülesandeid;
- kasutab lahendusidee leidmiseks erinevaid strateegiaid;
- hindab tulemuse reaalsust.

GEOMEETRILISED KUJUNDID JA MÕÕTMINE

- Joonestab sirge, kiire ja lõigu ning selgitab nende erinevusi;
- märgib ja tähistab punkte sirgel, kiirel, lõigul;
- joonestab etteantud pikkusega lõigu;
- mõõdab antud lõigu pikkuse;
- arvutab murdjoone pikkuse.
- Joonestab nurga, tähistab nurga tipu ja kirjutab nurga nimetuse sümbolites (näiteks $\angle ABC$);
- võrdleb etteantud nurki silma järgi ja liigib neid,
- joonestab teravnurga, nürinurga, täisnurga ja sirgnurga;
- kasutab malli nurga mõõtmiseks ja etteantud suurusega nurga joonestamiseks;
- teab täisnurga ja sirgnurga suurust.
- Leiab jooniselt kõrvunurkade ja tippnurkade paare;
- joonestab kõrvunurki ja teab, et kõrvunurkade summa on 180°
- arvutab antud nurga kõrvunurga suuruse;
- joonestab tippnurki ja teab, et tippnurgad on võrdsed.
- Joonestab lõikuvaid ja ristuvaid sirgeid;
- joonestab paralleellükke abil paralleelseid sirgeid;
- tunneb ja kasutab sümboleid $\perp$ ja $\parallel$.
- Arvutab kuubi ja risttahuka pindala ja ruumala;

- teisendab pindalaühikuid;
- teab ja teisendab ruumalaühikuid;
- kasutab ülesannete lahendamisel mõõtühikute vahelisi seoseid.

Tööõpetus

1. klass

- Oskab kasutada šablooni.
- Tutvub erinevate looduslike ja tehismaterjalidega, oskab neist luua uusi objekte täiskasvanu juhendamisel.
- Tutvub lihtsamate voltimis- ja voolimisvõtetega, meisterdab erinevatest materjalidest esemeid. Valmistab paberist tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid.
- Toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust. Tutvub rahvuslike elementidega igapäevaelus.
- Julgeb oma idee teostamiseks mitme võimaluse vahel valida. Esitleb ja kirjeldab oma ideid.
- Tutvub töökoha korrashoiuga ning jäätmete sorteerimise põhimõtetega; erinevate töötlemisviiside ja –vahenditega.
- Tutvub ohutute töövõtete ja eesmärgipärase kasutamisega, nende hooldamise ja õigesse kohta tagasipanemisega.
- Töötab õpetaja suulise juhendamise järgi.
- Tutvub isikliku hügieeni vajalikkusega ning teab, kuidas hoolitseda oma välimuse ja rõivaste eest.
- Arvestab ühiselt töötades kaaslastega ja järgib viisakusreegleid.

Tööõpetus

2. klass

- Kujundab õpetaja juhendamisel šablooni abil lihtsamaid esemeid/tooteid.
- Oskab kasutada erinevaid looduslikke ja tehismaterjale ning luua neist uusi objekte.
- Valmistab tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid; modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid. Valmistab paberist ning kartongist tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid.
- Toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust. Tutvub rahvuslike elementidega igapäevaelus.
- Julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida. Kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid.
- Hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses. Oskab koguda taaskasutatavaid materjale ning neid loovalt kasutada.
- Kasutab ohutuid töövõtteid. Oskab töövahendeid eesmärgipäraselt kasutada, neid hooldada ja õigesse kohta tagasi panna.
- Töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit.
- Teab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest.
- Arvestab ühiselt töötades kaaslasi ja järgib viisakusreegleid.

Tööõpetus

3. klass

- Kujundab šabloonil abil lihtsamaid esemeid/tooteid.
- Eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne); võrdleb materjalide üldisi omadusi; oskab samaliigilisi materjale ühendada ja kasutada.
- Valmistab paberist ning kartongist tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid; tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid. Modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid.
- Toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust. Tutvub rahvuslike elementidega igapäevaelus.
- Julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda. Kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid.
- Hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses ning peab vajalikuks sortida jäätmeid. Valib erinevaid töötlemisviise ja –vahendeid; kasutab materjale säästlikult. Tegutseb säästliku tarbijana. Arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle.
- Käsitseb enamkasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult.
- Töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit.
- Selgitab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest.
- Arvestab ühiselt töötades kaaslasi ja järgib viisakusreegleid.

Vene keel

5. klass

- Saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest.
- Mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning pöördumisi ning tunneb tähemärke.
- Reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele.
- On omandanud esmased teadmised õpitava keele maast.
- Suhtub positiivselt võõrkeele õppimisesse;
- Kasutab juhendamisel õpitud sõnavara ja lausemallide piires lihtsat dialoogi.
- Oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.

Keeleoskuste tase 5. klassi lõpus:

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
A1.1	A1.1	A1.1	A1.1